№ 18 Հինգշաբթի Փետրվարի 19 1887 Հինգշաբթի Փետրվարի 19 № 18

ՏԱՍՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարվանը 6 ռուբլ։ Առանձին համարները 7 կոպէկով։

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ». կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից)։

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Միշտ զուարճութիւններ առանց մտաւոր կեանքի.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հայոց և վրաց թատրոն. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Կիլիկիայից. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Հայկական տառերի հնչումն և գրութիւնը ռուսահայոց և տաճկահայոց մէջ.

ՄԻՇՏ ԶՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՌԱՆՑ ՄՏԱՒՈՐ ԿԵԱՆՔԻ

—

Գուցէ ոչ մի տարի Թիֆլիսում չենք ունեցել այնքան թուով այլ և այլ զուարճութիւններ, որքան այս տարի։ Պարահանդէսներ, մասկարադներ, թատրոնական ներկայացումներ և կոնցերտներ ամբողջ ձմեռվայ ընթացքում վրա վրա էին տրվում, և շատ անգամ մի և նոյն երեկոյ երկու երեք տեղ միաժամանակ լինում էին՝ համ պարահանդէսներ, համ թատրոնական ներկայացումներ, համ էլ կոնցերտներ.... Այդ կողմից մեր Թիֆլիսը սկսեց նմանվել մեծ քաղաքներին....

Բայց ուրիշ մեծ քաղաքներում, եթէ մի կողմից ձմեռվայ ընթացքում անթիւ անհամար զուարճութիւններ են լինում, միւս կողմից հասարակութեանը միջոց է տրվում և մտաւոր սնունդն էլ ընդունելու։ Եթէ Պետերբուրգում, Մոսկվայում, Վարշավայում, Օդէսայում և Ռուսաստանի միւս մեծ քաղաքներում հասարակութիւնը զուարճանում է, ուրիշ կողմից, հէնց որ մեծ պասը գալիս է, անմիջապէս կազմակերպվում են հասարակութեան ոգուց դասախօսութիւնները համար այլ և այլ առարկաներից հրապարակական դասախօսութիւններ։

Իսկ Թիֆլիսը հետևում է մեծ քաղաքների օրինակին միմիայն զուարճութիւնների կողմից, բայց մտաւոր որ և է կեանքից կատարելապէս զուրկ է մնում։

Այս տարի, ինչպէս տեղեկանում ենք լրագիրներից՝ Պետերբուրգում, Մոսկվայում և Վարշավայում անթիւ անհամար էին բալեր, կոնցէրտներ և ուրիշ զուարճութիւններ,—բայց հէնց որ մեծ պասը հասաւ, արդէն յայտարարված է լրագիրներում որ այդ բոլոր քաղաքներում լինելու է այլ և այլ առարկաներից հրապարակական դասախօսութիւնների շարքը։

Հայը փոխ է առնում եւրոպական քաղաքակրթութիւնից միմիայն արտաքինը, դուրեկանը, զուարճալին, առանց սեփականելու քաղաքակրթութեան էութիւնը։ Մենք մեզ իրացնում ենք շռայլութիւնը, հագուստների մոդան, արտաքին ձևերը, որ և է եւրոպական լեզուով խօսելը, բալերը, կոնցէրտները, մասկարադները, բայց այն ինչ որ եւրոպական քաղաքակրթութեան գլխաւոր էութիւնն է կազմում, մտաւոր կեանքը,—այդ աւելորդ ենք համարում մեզ սեփականելու։

Եւ ահա հասաւ մեծ պասը՝ եօթ երկար շաբաթներ, երբ օրէնքով այլ ևս չէ կարելի զուարճանալ։ Գոնէ այդ ժամանակամիջոցից մեր հասարակութեան մտաւոր առաջնորդները օգուտ քաղէին հասարակութեան վրա փոքր ի շատ բարոյապէս և մտաւորապէս ներդործելու, մեզ բարոյական և մտաւոր առողջ սնունդ մատակարարելու....

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՎՐԱՑ ԹԱՏՐՈՆ

—

Հինգշաբթի օր, ամսոյս 12-ին, ներկայ սեղանի հայկական խումբը իր հրաժեշտն էր տալիս հասարակութեան։ Ըստ սովորութեան այսօր մի որ ճիշդ այժմեան մեր սովորութեան համեմատ, նաև յընթերցման անդ ազգային մատենագրաց՝ յառաջ վարեց իւր սեփական հնչումը, Պետրոս անունն արտասանելով Bedros և ոչ Petros, ինչպէս անշուշտ կարտաբերէին դայն Սահակ և Մեսրոպ և այլ մատենագիրք մեր, ըստ մեր հաւանական ենթադրութեան։

Ահա թէ ինչ հիման վրա պահանջում են Մըխիթարեանք թէ մենք իրանց ներկայ հնչումն և տառագրութիւնը «ազգային արտասանութիւնէ օտար» չը համարենք։ Ցիշեալ ենթադրութիւնը, ինչպէս և դորան իբրև մեկնութիւն յառաջ բերված բացատրութիւնները, երկու կողման էլ իրաւունք է տալիս. օրինաւոր և ազգային է համարում թէ մին և թէ միւսը. մին՝ այսինքն արևելեանը, ռուսա-հայոցը, վասն զի մեր մատենագրութիւնը և արքունի տունը պաշտպանում են նորան, և միւսը՝ արևմտեանը, տաճկա-հայոցը, վասն զի մեր մատենագրութեան ժողովրդեան մեծամասնութիւնը, ռամիկը հայ ժողովրդեան մեծամասնութիւնը, ունէր ի նախնեաց անտի, այդ տարբեր հնչումն և նոյնով է որ վարվում է ցայսօր։ Ցեսնում էք, որ և ոչ իսկ դժիւ մտածում է թէ այդ տարբեր հնչումը կարող էր առաջացած լինել մինի կամ միւսի վրա, մի օտար, հզօր և երկարատև տիրապետող լեզուի ազդեցութիւնից, դէթ մասնաւորապէս։

Մենք այստեղ աւելորդ ենք համարում ընդարձակ բացատրութիւնների մէջ մտնել առաջին, այսինքն արևելեան մասի պաշտպանութեան համար, ըստ որում հակառակորդ կողմն էլ նոյնին ընդդիմութիւն չէ ցոյց տալիս և բացարձակ ընտրելապոյն է հռչակում նորան։ Ուստի մեր յօդուածի նպատակը պիտի լինի քննութեան ենթարկել գլխաւորաբար երկրորդ մասը՝—«թէ ի՞նչ է այժմեան մեր սովորութեան համեմատ, ինչպէս գրեցինք, ամենայն ինչ ազգային է, իսկ ռուսա-հայ ժողովուրդը՝ հայոց արքունի տան և մատենադիրքի։ Եւ ինչու չը հանեն, երբ այդ վկայվում է....

և իսկ պատմական պիէսա է խաղացվում, այս անգամ էլ այս թատրոնական տանդական սովորութեան հետևեցին։ Ներկայացնում էին հանդուցեալ Ցակոբ վարժապետ Կարինեանի «Վարդան Մամիկոնեան» ողբերգութիւնը։ Դրամատիական տեսակէտից նայելով այս պիէսայի վրա՝ նրան դրամա մինչև անգամ չէ կարելի անուանել, գործողութիւն ասած բանը մէջը բոլորովին չը կայ։ Ի հարկէ այնտեղ, որտեղ գործողութիւն չը կայ, դերասանը պէտք է լաւ դեկլամացիա ունենայ, որ գործողութեան պակասութիւնը լրացնէ և փոքրը՝ի չատ ներգործութիւն ունենայ ունկնդիրների վրա։ Պ. Կիրեղեան, որ կատարում էր Վարդանի դերը, այս երեկոյ իրան ցոյց տուաց իբր շատ դեղեցիկ դեկլամատոր. ամեն մի բառ նա արտասանում էր պարզ, ամեն մի շեշտ իր տեղում, նախադասութիւնների մէջ պահպանելով հարկաւոր ելևէջները։ Պէտք է ափսոսալ, որ պ. Կիրեղեան միայն սեղանի վերջում սկսեց ցոյց տալ իր ընդունակութիւնը։ Պ. Ադամեան Եղիշէի փոքր դերում շատ սրտառուչ էր։ Միւս դերերը բոլորն էլ երկրորդական էին և կատարում էին տ. Գոհարիկ, պ.պ. Աւալեան, Միրաղեան և միւսները և բաւական աջող կերպով։ Հասարակութիւնը ամեն մէկին վարձատրում էր ծափահարութիւններով։ Ներկայացումից յետոյ բեմ դուրս կանչեցին մասնաժողովի անդամներին, բայց նրանք արդէն դնացել էին։ Անտրակտներից մէկում, կուլիսների ետևը, դերասանական խմբի կողմից պ. Փրիդոնեանցին տրվեցաւ մի պսակ։

—

Վերջին օրերս մենք առիթ ունեցանք մի երեք անգամ ներկայ գտնվելու վրաց խմբի ներկայացումներին։ Ներկայացնում էին «Բին», «Բանդած տեսնելով հաղարանգամ փառք տը» և բաւական լաւ։ Մեր խմբին։ Մի բան որ մեզ վրա լաւ է ինք

Հ. Ն. Ֆ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հրամանով Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարում 1851 թվականի դեկտեմբերի 36 տարեդարձի հոբելյանական հանդեսի ամսագիրը։ Ս. Էջմիածնի Տպարան։ Գինը 1 ռուբլի։

նենամ գրականութեան մէջ։ Եւ որովհետև չունիմ հիմնական մի ուսմունք, որպէս զի տպագրութեան արժանի գործ մը հեղինակեմ, որոշեցի իմ ճանապարհորդութիւնս հրատարակել, դիտալով որ լի է սխալներով և թերութեամբ»։ Եւ չը նայած այդ բոլորին, գրքի կազմի վրա տպած է, որ «հեղինակութեան բոլոր իրաւունքը վերապահեալ է»։

—

Ստացանք Շուշու հայոց հոգևոր երկսեռ դըպրոցների 1886 թվի համառօտ հաշուեցուցակը։ Այդ հաշուեցուցակից երևում է հետևեալը. 1886 թվին մուտք եղել է 14,420 ր. 29 կոպէկ հետևեալ աղբիւրներից. աշակերտների և աշակերտուհիների թոշակագրամ՝ 3,203 ր. 25 կոպէկ. վանքական կալուածների արդիւնք՝ 3,006 ր. 50 կ, նուիրատուութիւններ զանազան անձինքներից՝ 1,040 բուբլի. պսակի նուիրագրամների արդիւնք՝ 1,096 ր. 56 կոպէկ. Ղարաբաղի գաւառի ժողովրդեան սրբագրամ արդիւնքը՝ 1,917 ր. 35 կոպ. և այլն։ Բացի դրանից՝ 1,885 թվից մնացել էր առ 1886 թ. յունվարի 1-ն 15,484 ր. 47 կոպ. ուսումնարանապատկան առձեռն դրամագրամ,—ուրեմն մուտքի համագումարն է 29,904 ր. 76 կոպէկ։ 1886 թվին ծախք եղել է 12,022 ր. 64 կոպէկ. դրանից տեսչին, ուսուցիչներին և ուսուցչուհիներին ռոճիկ է տրված 7,669 ր. 17 կ. և մնացածի մեծ մասը ծախսված է վանքական զանազան կալուածների վրա։ Դուրս գալով ծախքը մուտքից՝ ներկայ 1887 թ. յունվարի 1-ին մնում է թէ առձեռն դրամով, թէ դրաւականով, և թէ բանկի տոմսերով՝ 17,882 բուբլի 12 կոպէկ։

—

Ստացանք Փարիզում հրատարակված դոկտոր Դաւթեանի (Dr. S. Tavitian) մի բրոշիւր Ֆրանսերէն լեզուով, որի բովանդակութիւնը՝ Է. հայոց տառի լեզուագիտական քննութիւնն է։ Բրոշիւրի վերնագիրն է «De l'E (է) ou du positif de l'Etre, qui est l'objet de la science positive». Հրատարակված է ներկայ 1887 թվին։ Հրատարակիչն է Paul Schmidt. Գինը 3 ֆրանկ է։

—

ԵՐԵՒԱՆԻՑ գրում են «Кавказъ» լրագրին, որ փետրվարի 9-ին ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն է արել քաղաքի մի հիւրանոցում, որը պատհում է մի ումն Ցովհաննէս Թամրազով, և գտել է այդ հիւրանոցում կեղծ 25-անոց թղթադրամ պատրաստող մի մեքենայ։

—

«Сѣверный Кавказъ» ռուս լրագիրը հաղորդում է, որ Ստավրօպոլում բնակվող գեներալ Մ. Մ. Տ օ մ ի լ օ վ, որ 19-որդ հետևակ բաժնի 1 բրիգադայի մեծաւորն էր և կովկասեան զլխաւոր զինուորական շտաբի մեծաւորի օգնական էր, այս փետրվարի 6-ին, երեկոյեան 6 ժամին, անձնասպանութեամբ վերջ տուեց իր կեանքին։ Նախընթաց օրը նա ընծայեց իր ծառաներից մինին 200 բուբլի, միւսին 25 բուբլի։ Անձնասպանը մօտեցրեց բէվոլվերը բերանին և կրակեց. գնդակը բերանը մտնելով անցաւ գագաթի միջով և խրվեց սենեակի դիմացի պատի մէջ։ Մահը յանկարծական էր։

—

Այսօր, հինգշաբթի, փետրվարի 19-ին, երեկոյեան $7^1/_2$ ժամին, կը կայանայ Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան արտակարգ ընդհանուր ժողովը։ Պարապմունքի նիւթերն են. ա) Իշխան Զ. Զօրջաձէի զեկուցումը, որը վերաբերում է «ռուսաց գինեգործութիւնը զարգացնելու համար մինիստրութեան կողմից մշակած միջոցներին» և բ) Խարկովի համառուսական գիւղատնտեսական ցուցահանդէսի կարգադրիչ մասնաժողովի հաղորդագրութիւնը։ Ներկայ կարող են լինել և կողմնակի անձինք։

—

Զրերում վնասվողներին օգնող ընկերութեան կովկասեան վարչութիւնը դիմել էր Վրաստանի հայոց թեմի առաջնորդին, թոյլատրութիւն խնդրելով այդ թեմի հայոց եկեղեցիներում տուփեր դնել այդ ընկերութեան օգտին կամաւոր ժողովարարութիւն անելու համար։ Այժմ, ինչպէս հաղորդում է «Кавказъ» լրագիրը, Թիֆլիսի թեմի առաջնորդ Արիստակէս եպիսկոպոսը յայտնել է յիշեալ ընկերութեան վարչութեանը, որ այդ մասին թոյլատրութիւն է ստացվել հայոց Կաթողիկոսից։

—

Փետրվարի 16-ին կայացաւ ԹԻՖԼԻՍԻ դումայի հերթական նիստը։ Հերթական մի քանի զրոյները վերջացնելուց յետոյ, կարդացվեցաւ վարչութեան զեկուցումը՝ որը վերաբերում էր Թիֆլիսի Ալէքսանդրեան այգու հարցին։ Այդ հարցի առիթով երկար վիճաբանութիւններից յետոյ հարցը քուէարկվեցաւ և վճռվեցաւ 21 ձայնով ընդդէմ 17 ձայնի՝ չընդունել Ալէքսանդրեան այգին քաղաքի վարչութեան տակ և դադարեցնել այդ հարցի մասին կառավարութեան հետ ունեցած բոլոր գրագրութիւնները։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԿԻԼԻԿԻԱՅԻՑ

—

Ամթաղ, 2/14 փետրվարի

Հին-Հայաստանի մէջ յիշված այս գաւառը, որ Կիլիկիայի մի ամբողջացուցիչ մասը կընայ համարուիլ, ոչ միայն աղգային, այլ և պատմական ու աշխարհագրական տեսակէտներէ մասնաւոր ուշադրութեան արժան է։

Ե փ ր ա տ ա ց ի ք անուամբ ծանօթ երկիրը Եփրատ գետի, Կիլիկիայի, Միջերկրական ծովի և Սուրիայի մէջտեղ ամփոփված և Եփրատի բաղմաթիւ վտակներով ոռոգված ընդարձակ և յուրթի դաշտերու տարածութիւն մ'է։

Պատմութեան դիտակով այս սահմանափակ աշխարհը դիտող մը խորին պատկառանքով և անհուն զգացմամբ կը համակուի, տեսնելով հոս հին դարերու Քեռական, Ասորական, Արաբական և Հայկական յիշատակաց բեկորները։ Հարիւր և հազար տարիներ յառաջ մարդկային փառասիրութիւնը յաղթական կոթողներ, յիշատակարաններ և բերդեր կանգնած է աստ, և արդասաբեր երկիրը ժիր երկրագործներու աշխատութեամբ և գործունեայ վաճառականներու ընակութեամբ չէնցած ու ճոխացած է։ Բայց ափսոս որ ժամանակներու աղմկալից հոսանքէն վերջ դրեթէ ամայի կը մընան այս դաշտերը և հնութեան տխուր մնացորդներուն վրայ յաւիտենական լռութիւն մը կը թաղաւորէ։

Այսուհանդերձ ուրախաւէթ է տեսնել որ, դէթ գիտութեան համար ալ չէ կորսուած այս երկիրը, ու մանաւանդ վերջին տարիներս եւրօպացիները յատուկ խնամքով սկսած են խուզարկելու և ուսումնասիրելու Եփրատացւոց դաւառը։ Այս հնախոյզներուն մէջ նշանակելի են Տոքթ. Կուիթը անգլիացին և Տոքթ. Մորիճ գերմանացին, որոց աշխատութեան շնորհիւ նորանոր ծանօթութիւններ առնուեցան Եփրատացւոց հնախօսութեան և աշխարհագրութեան վրա։

Եփրատացւոց դաւառին ներկայ աղգաբնակութիւնը Հայերէ, Քիւրտերէ, Արաբներէ և Թիւրքերէ կը բաղկանայ։ Ե է ղ ի տ ի կոչուած մաս մը ալ կայ որ թէև քիւրտ կը նկատուի, այլ սատանայն յարդ նուիրելուն պատճառաւ անջատ ժողովուրդ մ'է։

Դժուար է ըսել թէ այս ժողովրդոց թիւը ինչ է և ինչ համեմատութեամբ տարածուած են Գաւառին մէջ, բայց ակնյայտ է թէ երկրագործութեամբ և խաշնարածութեամբ ապրող գիւղացիներն ու վրանաբնակները մահմեդականներն են, այսինքն Քիւրդերը, Թիւրքերը կամ Արաբները։

Եթէ պէտք է հաւատալ աւանդութիւններու և պատմական յիշատակներու, կարելի է ըսել թէ երկրին հողագործութիւնը մեծ մասամբ Հայոց ձեռքն է եղած երբեմն, սակայն արտաքին դէպքերէն ստիպուած՝ ասոնք իրենց տունը տեղը թողելով քաղաքները գաղթեր են, իսկ անոնք որ չեն կարողացած մեկնիլ իրենց կալուածներէն՝ կրօնքնին ղոհելու հարկադրուած են, որով, ըստ ամենայն հաւանականութեան, Եփրատացւոց գաւառին այժմու քիւրդ ա շ իր է թ ն ե ր ո ւ ն շատը Հայերէ սերած է։ Իսկ Ե է ղ ի տ ն ե ր ը շատ կարելի է համաձայնեցնել Ներսէս Շնորհալւոյ յիշած Ս ե ա ր դ ի ն ե ր ո ւ ն։

Այս առթիւ կարժէ յիշատակել նաև, թէ այն Քիւրդերու լեզուին մէջ շատ բառեր կան հայերէնի մօտ, որոցմէ մի քանին կրնամ յիշել աստ, մ ա ր ի կ—մարդ, ժ ն ի կ—կնիկ, ք է չ ի կ—աղջիկ, մ ե ղ ի ն—մեծ, հ ա ր ջ—արջ, ռ ը ն տ—ռնտ, է ղ—ես, ղ ի ւ—դու, է—է (բայ), ը ն—են, չ ո ւ մ ա ն—ինչու, ս ա ռ—սառ։ Դի բայ թողով բառերու այս նմանութիւնը, որոյ դէմ կարելի է դուցէ առարկութիւններ ընել, այս Քիւրդերուն ընակօսական կազմուածքը, սովորութիւնները, դրօսանքները, հ է ք ի ա թ ն ե ր ը, հանելուկները և այլ աւանդութիւնները զրեթէ համաձայն են հայկականին։ Ասոնցմէ լսելի մինչև իսկ այնպիսի հ է ք ի ա թ ն ե ր, զորս ճիշդ առ ճիշդ կարդացած եմ Սրուանձտեանցի Հ ա մ ո վ Հ ո տ ո վ ի ն և Վահան վարդապետի Հ ա յ կ ա կ ա ն Ա ռ ա կ ն ե ր ո ւ ն մէջ։ Ուշադրութեան արժան է նաև, որ այս Քիւրդերը և Թիւրքերը աւելի կը համակրեն Հայերուն, թէև շատ անգամ կ ա վ ը ր բառը կը դործածեն տակաւին, դուցէ բառին նախատական նշանակութիւնը չը գիտնալով։

Հաւատալու համար թէ դարեր յառաջ բաղմաթիւ Հայ ընտանիքներ մահմեդականութիւն ընդունած և լեզուով ու կրօնքով բոլորովին օտարացած են, բաւական ապացոյց մը կրնայ համարուիլ գոյութիւնն կ է ս տաճիկներու, որոց դըլխաւոր ընակավայրն է Ձ ի պ ի ն գիւղը։

Ձ ի պ ի ն, որ Եփրատի ճիշդ արևելեան եղրին վրայ է Ամթապէն մէկ աւուր չափ հեռի, բաց 'ի հայերէ ունի նաև կ է ս կոչուած բաղմաթիւ մահմեդականներ ալ, որոնք միլոտութեան, պսակի և թաղման կրօնական արարողութիւնները կրկին կը կատարեն, նախ՝ մահմեդական ի մ ա մ ի ն միջոցաւ և յետոյ գաղտնապէս՝ քահանային ձեռօք։ Ասոնք այնպիսի անուններ կուտան իրենց զաւակներուն, որ թէ քրիստոնէութեան և թէ մահմեդականութեան հասարակայ են։

Այս կ է ս ե ր ը մերթ փափագ կը յայտնեն աղգային եկեղեցին վերադառնալու, և մինչև իսկ Ամթապի կրօնական ժողովին դիմած են, բայց յայտնի դժուարութիւնները, որոնք խստանալու վրայ են՝ օրէցօր՝ արգելք կըլլան։

Եփրատացւոց Ն ի ղ ի պ և Օ ր ո ւ ղ գիւղերուն մէջ ալ բաւական թուով հայեր կան, իսկ այն գիւղը որ միմիայն հայերէ կը բնակուի՝ Է հ ն է շ կը կոչուի։ Էհնէշ Եփրատ գետի արևմտեան ափին վրա է, հին Հռոմկլայէն կէս ժամ հեռի դէպի հարաւ։ Այս գիւղը 60 ընտանիքէ կը բաղկանայ և պիստակի (ֆըստըդ), խաղողի, մեղրի և ուրիշ տեղական արտադրութեանց առատութեան շնորհիւ հարուստ է։ Ժողովրդին լեզուն Թուրքերէն է, սակայն հովիւ քահանային մի քանի տարիէ 'ի վեր բացած դպրոցը օգտակար կրնայ ըլլալ։

Էհնէշ գիւղը ամեն տարի ամառը Ս. Աստուածածնի ծանին, Հռոմկլայի Տ է ր Ն ե ր ս է ս անուն ուխտատեղին երթալու առթիւ Ամթապէն, Եդեսիայէն, Պիրէճիկէն և ուրիշ տեղերէ եկող հայերու ասպնջական կը լինի, որովհետև Հռոմկլայ բոլորովին աւերակ վիճակի մէջ լինելուն՝ ուխտաւորները չեն կրնար մնալ հոն։

Եփրատացւոց դաւառին մէջ, բացի տեղական հայերէ կան նաև բաղմաթիւ պանդուխտ Սասունցիներ, որոնք ընդհանրապէս գիւղերէ և քաղաքներէ դուրս ջաղացքներու մէջ կաշխատին և իրենց կենաց ամենապատուական մասը այս վիճակին մէջ կը մաշեցնեն։

Կիլիկեցի

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Բերլինից հեռագրում են, որ բէյլստագի համար վերջնականապէս ընտրված են—75 պահպանողականներ, 34 պետական կուսակցութեան անդամներ, 84 աղգային-ազատամիտներ, 90 կենտրոնի անդամներ, 14 ազատ մտածողներ, 6 սոցիալիստներ, 15 էլզասցիներ, 13 լեհացիներ, 3 վելֆ, 1 դանիացի, և 2 անորոշ ուղղութեան պատկանող պատգամաւորներ։ 60 կրկնաքուէարկութիւն է լինելու։

—Ինչպէս հեռագրում են Կալկաթայից, միջոցներ են ձեռք առնվում Հնդկաստանի հիւսիս-արևմտեան կողմում զորք կենտրոնացնելու համար։ Գեներալ Բօքերտին ասասում են։ Կվետտայում ևս կարիք է զգացվում սահմանապահ զորք ունենալու։

—Սոֆիայից «Հիւսիսային Գործակալութիւնը» հեռագրում է փետրվարի 14-ից, որ այդ օրը դէպի Սոֆիա են ուղևորվում Բիղա-բէյը և Գրեկովը։

—Վիէննայից հեռագրում են, որ աւստրիական թագաժառանգ իշխանը ուղևորվելու է Բերլին, մարտի 1-ին, որպէս զի շնորհաւորի Վիլհելմ կայսրին նրա ծննդեան 90-ամեակը։

—Բերլինից հեռագրում են, որ «Nordd. Allg. Zeitg.» հերքելով Փարիզի լրագիրների հաղորդած լուրերը, որ իբրև թէ Բիսմարկ 1879 թվին ասել է թէ Գօրչակով երբէք չի ստանայ Բալկանեան թերակղզին,—ասում է, որ այդ անտեղի է։ Գերմանիան Արևելքում ոչինչ շահեր չունի. նա չէ ցանկանում խառնվել այնտեղ պատահելի խառնաչփոթութիւնների մէջ, և որ բոլորովին անկարելի է, որ 1879 թվին Բիսմարկ յայտարարէր, որ կը դիմադրի Բալկանեան թերակղզու Ռուսաստանի ձեռքը անցնելուն։

—Բերլինից «Հիւսիսային Գործակալութիւնը» հեռագրում է, որ կիսապաշտօնական «Poste» լրագիրը եռանդուն կերպով դիմադրում է այն բանին, որ Ռուսաստանում ենթադրվում է մեծացնել երկաթի վրա մաքսային հարկը, և ասում է, որ այդ տեսակ միջոց ձեռք առնելը կը լինի մի անհաճոյ գործողութիւն։

—Պետերբուրգի «Journal de St. Petersbourg» յայտարարում է, որ չը պէտք է նշանակութիւն տալ մի քանի լրագրական թղթակցութիւններին, որոնք վերագրում են կառավարութիւններին զանազան նախագծեր. «Լուրջ լրագիրներին յայտնի պէտք է լինի, ասում է յիշեալ լրագիրը, որ այն մեծ պետութիւնների յարաբերութիւնները, որոնք կապված են դարևոր կապերով, չեն կախված մի քանի աւել կամ պակաս ֆանտաստիական բովանդակութիւն ունեցող թղթակցութիւններից։»

—Սոֆիայից, փետրվարի 15-ից հեռագրում են, որ բուլգարական կառավարիչները վճռեցին այլ ևս ոչինչ դիմադրութիւն չանել, քան այն, որ արել են իրանց պատգամաւորները Պոլսում, պատճառաբանելով իրանց այդ վարմունքը ներքին խառնակութիւնների վտանգով։ Հաւանական է, որ մարտի կէսին Տիրնովում կը դումարվի աղգային ժողովը, որը կը նորոգի խնամակալութեան լիազորութիւնը. բայց դժուար թէ ժողովը իշխան ընտրի։

—Հռոմից հեռագրում են, որ կոմս՝ Բօքիլան հրաժարվում է մինիստրութիւն կազմելուց։

—Այաչչօյից (որը գտնվում է Կորսիկա կղզու վրա) փետրվարի 16-ից հեռագրում են, որ մի ոմն Լեանդրի, մի խումբ բօնապարտիստների գլուխ անցնելով, ապստամբվեց հանրապետական կառավարութեան դէմ ու քաշվեցաւ լեռները։ Նրա դէմ դուրս եկան ֆրանսիական հետևակ զորքի երկու վաշտ։

—Լօնդօնից հեռագրում են «Հիւսիսային Գործակալութեանը», որ պարլամենտին հաղորդված է թէ Բոլսեան ճանապարհը դէպի Կվէտտա և Սինդ-Պիշինեան ճանապարհի միւս մի քանի ճիւղերը արդէն բացված կը լինեն երթևեկութեան համար մարտի վերջերում և որ Անդլիան արգելք չի դնի ձիերը երկրից դուրս տանելու։

—Թիւրքիայի արտակարգ կոմիսար Սոֆիայում նշանակվում է վճռաջինջ ատեանի դատախազ Ռիզա-բէյը։ Փետրվարի 13-ին Գրեկով ուղևորվելու է Կ. Պոլսից դէպի Սոֆիա։

—Նիցցայում պատահած երկրաշարժի մանրամասնութիւնները այս են. մօտ 60 տներ սաստիկ վնասվեցան, երկու հոգի սպանվել են և տասն հոգի վիրաւորվել են։ Երկիւղը անհնարագրելի է։ Մինչև 2000 ռուսներ և ամերիկացիք դիշերը դաշտում, բաց օդի տակ են անցկացրել։ Մինչև 15,000 օտարականներ շտապով թողեցին Նիցցա, ուղևորվելով մեծ մասամբ Փարիզ։ Մէնտոնի մէջ մի քանի հոգի վիրաւորված են, չինութիւններից 10 հատը փլվեցան, իսկ 150 տուն բնակվելու անյարմար դարձան։ Սան-Ռէմոյում դժբաղդութիւններ չը պատահեցան, բայց հարևան Բայարդո գիւղում, ժամասացութեան ժամանակ փլվեցաւ եկեղեցին, թաղելով 300 հոգի իր փլատակների տակ։ Կաննում երկրաշարժը վնասներ չը պատճառեց։ Իտալիայի ծովեղերեայ քաղաքներն ու գիւղերը աւելի վնասվեցան, քան Ֆրանսիայինները. այնտեղ բաղմաթիւ սպանվածներ կան։ Սորբերկրեայ հարուածները տարածվեցան մինչև Լիոն և Ժընեվ քաղաքները։ Փետրվարի 13-ին նորից զգալի եղաւ Նիցցայում երկրաշարժի մի հարուած, բայց շատ թոյլ։

—Բերլինից «National Zeitg.» լրագրին գրում են, հիմնվելով հաւաստի աղբիւրների վրա, որ Իտալիայի ու միջին-Եւրօպայի պետութիւնների (Գերմանիայի և Աւստրիայի) միմեանց մէջ դաշնակցութեան կապերը, երկրի ամբողջութիւնը փոխադարձապէս պաշտպանելու համար, ապահովված կարելի է համարել, թէև դաշնի պաշտօնապէս կապերը մասամբ կը յուսաձգվի Իտալիայում պատահած մինիստրական կրիզիսի պատճառով։ Կոմս Կէդելի ներկայութիւնը Բերլինում, կարծում են որ կապ ունի դաշնակցութեան մասին շարունակվող բանակցութիւնների հետ։

—Հռոմից հեռագրով ստացված պաշտօնական լուրերից երևում է, որ Իտալիայի այն տեղերում, որոնք վնասվեցան երկրաշարժից, սպանված և վիրաւորված մարդկանց թիւը հասնում է 700-ի։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նորերումս Ռուսաստանի մի քանի գաւառներից գաղթեցին դէպի Ամերիկա 53 դերմանացի ընտանիք։ 70 ընտանիքներից բաղկացած մի խումբ էլ պատրաստվում է նոյնպէս գաղթելու դէպի Ամերիկա, յատկապէս դէպի Բրազիլիա։

* * *

Ռուսաստանցի մի գործարանատէր Լոնդոնում գնեց մի ձի անզլիական մաքուր տեսակից, և վճարեց 14,000 ռուբլի։ Ձին ընթացաւ մինչև վարչավայ՝ բոլորովին յաջող կերպով, բայց Վարշավայից դուրս ընթանալուց յետոյ ձին հիւանդացաւ և սատկեց։

* * *

Եպոնիայում կառավարութիւնը վճռեց բանալ կանանց բարձրագոյն դպրոցներ։ Այդ նպատակի համար կառավարութիւնը մտադիր է ուղարկել Եւրոպա մի յանձնախումբ, որը պէտք է ուսումնասիրի կանանց կրթութեան հարցի մանրամասնութիւնները։

* * *

Բումինիայի Եաշ քաղաքի մէջ հրատարակվող բումիներէն «Curierul» լրագրի խմբագիրն է Աստուածատուր Պալասանեան։ Այդ լրագիրը հրատարակեց նորերումս փարիզի Հայ-յունա-լատին դաշնակցութեան վերաբերեալ մանրամասն տեղեկութիւններ։

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

—

ՄՈՍԿՎԱ, 16 փետրվարի։ Մոսկվայի «Վասկից Պերլով և որդիքը» ֆիրմայի ներկայացուցիչներին, 'ի վարձատրութիւն իրանց տոհմի հարիւրամեայ առևտրական գործունէութեան, Ամենաողորմածաբար շնորհվեցաւ տոհմական ազնվականութիւն։

ԲԵՐԼԻՆ, 16 փետրվարի։ Իշխան Բիսմարկ տըպագրութեամբ յայտնում է իր շնորհակալութիւնը, իբրև պատասխան այն բազմաթիւ համակրութիւններին, որ արտայայտվեցան բէյխստագի ընտրութիւնների ունեցած վախճանի առիթով։

ԴԱՐՄՇՏԱԴՏ, 16 փետրվարի։ Իշխան Բատենբերգի հիւանդութեան վտանգը անցաւ. մարմնի վրա երևեցած բշտիկները տեղ-տեղ չորանում են։

ՀՌՈՄ, 16 փետրվարի։ Այսօր կէսօրին կարդինալ Եակոբինի մեռաւ։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 փետրվարի։ Քութայիսի գլխաւորական նահանգապետ Սմէկալով նշանակվում է Տէրքեան շրջանի նահանգապետ և Տէրքեան կազակների զորքի մեծաւոր (ատաման)։ Պետերբուրգում վախճանվեցաւ բժշկական ակադեմիայի պրոֆէսոր և երաժշտական հեղինակ Բորոդին։

ԼՈՆԴՈՆ, 17 փետրվարի։ Լուրերին նայելով, Անգլիայի և Չինաստանի մէջ կապված համաձայնութեան հիման վրա Չինաստանը որոշեց բազմացնել չինական Թուրքեստանում եղած իր զորքերի թիւը։

Կ. ՊՕԼԻՍ, 17 փետրվարի։ Փետրվարի 15-ին Գրէկով և Կալչեվ ուղևորվեցին դէպի Սոֆիա, իսկ 16-ին նոյն տեղ ուղևորվեց Բիզա-բէյ։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 փետրվարի։ Սենատը քննելով Քութայիսի նախկին զանձապահ Իշխան Լորդկիպանիձէի կասացիական դանդատը Թիֆլիսի դատաստանական պալատի վրա, որը կեղծումների և վատնումների համար դատապարտել էր նրան աքսորի,—որոշեց աքսորել Լորդկիպանիձէին Տօբոլսկան նահանգը, այնտեղ բնակվելու համար։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 փետրվարի։ Յորդ անձրև է գալիս և ջերմաչափը տաքութեան 5 աստիճանի է բարձրացել։ Հինգշաբթի, 19-ին փետրվարի, կայանալու է բօրսային վաճառականների ծախսով կառուցված կայսր Ալէքսանդր II-ի կիսարձանի հանդիսաւոր բացումը։ Բօրսան այդ օրը փակ կը լինի։

ԲՈՒԽԱՐԷՍՏ, 17 փետրվարի։ Ժուրժէվոից այս-տեղ ստացված մամուաոր հեռագիրը հաղորդում է, որ Սիլիստրիայի քաղաքապահ զօրքը թշնամական ցոյցեր է արել խնամակալութեան դէմ և որ Շումլայից և Վարնայից զօրքեր են ուղարկված դէպի Սիլիստրիա։ Այդ լուրը պաշտօնապէս դեռ ևս ստուգված չէ։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 փետրվարի։ «Новое Время» հաղորդում է որ երէկ ֆինանսների մինիստրութեան կառավարչի մօտ պէտք է սկսված լիներ առաջին խորհրդակցութիւնը ծխախոտի մենաւաճառութեան հարցի վերաբերմամբ։

ՍՕՖԻԱ, 18 փետրվարի։ Դունայ գետի մօտ գտնվող մի քանի շրջաններում յայտնված է պաշարման դրութիւն։

—

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՕՐՍԱ

Փետրվարի 17-ին

Ռուսաց 1 ռուբլ Լոնդոնի վրա արժէ	$21^{11}/_{32}$	պէնս.	
— — Համբուրգի վրա —	$183^{1}/_{2}$	պֆ.	
— — Փարիզի վրա —	$228^{1}/_{2}$	սան.	
Ոսկի — արժէ — —	9	»	10 կ.
Մաքսային կուպոններ — . .	176	»	$^{3}/_{4}$ »
Արծաթ — — — . . .	1	»	41 »
Բօրսային դիսկոնտներ — . .	—	»	— »
Պետական. 5% տոմս 1-ին շրջանի	99	»	50 »
— — — — 2-րդ —	99	»	25 »
— — — — 3-րդ —	98	»	87 »
— — — — 4-րդ —	98	»	87 »
— — — — 5-րդ —	98	»	87 »
— — — — 6-րդ —	98	»	62 »
Արևելեան 5% փոխառութ. 1-ին շրջ.	98	»	87 »
— — 2-րդ —	99	»	— »
— — 3-րդ —	99	»	— »
Ներքին 5% առաջին փոխառութ.	241	»	25 »
— երկրորդ —	234	»	50 »
$5^{1}/_{2}$% բէնտա	103	»	25 »
Ոսկեայ բէնտա	187	»	50 »
Նոր կոնսոլիդած փոխառութիւն. .	160	»	25 »
5% գրաւական թղթեր կալուած. փոխ. կրեդ. ընկ.	158	»	25 »
$5^{1}/_{2}$% գրաւական թղթեր խերսոնի կալուած. բանկի.	96	»	75 »
6% գրաւական. թղ. խարկովի կալ. բան.	102	»	50 »
— — Պոլտավայի — —	101	»	50 »
— — Պետ. Տուլսկ. — —	101	»	50 »
— — Կիևի — —	102	»	— »
— — Մոսկվայի — —	103	»	— »
— — Բեսարաբ. Տաղր. —	100	»	— »
— — Նիժ. Սամար. —	101	»	50 »
— — Վիլնայի —	100	»	75 »
— — Թիֆլիսի—27 և 43 տ.	—	»	— »
— —Քութայիսի-18 և 43 տ.	—	»	— »
Վոլժսկո-Կամսկի բանկի ակցիաները	566	»	— »
Ռուսաց երկաթուղիների ընկաւ. ընկ.	274	»	— »
Բիբինսկ-Վոլգայի ընկ.	98	»	25 »
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլիգացիաներ.	94	»	87 »
Մոսկվայի քաղաք. օբլիգացիաներ .	95	»	25 »
Օդէսայի — — .	92	»	75 »
Թիֆլիսի քաղաք. կրեդ. ընկ. օբլ. .	—	»	— »
Նոր երկաթուղային բէնտա . .	98	»	62 »
Պետական բանկի 6-դ հրատարակութեան տոմսերը	—	»	— »
Գրաւ. թղ. Աղնս. բանկի . . .	98	»	50 »

Ս. Պետերբուրգի բօրսայի տրամադրութիւնը ֆոնդերի վերաբերմամբ ամուր է։

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՖՈՒՏԵՍՏԻ (Ռումինիա). Ե. Տ. Ե. Ձեր ուղարկած ծանուցումն տպագրված է «Մշակի» անցեալ 1886 տարվայ № 127 մէջ։ Համարը ձեզ ուղարկեցինք։

Կ. ՊՕԼԻՍ. Վ. Ք. Այնթապի «Վարդանեան» ընկերութեան վարժարանի համար ուղարկեցինք «Մշակի» համարները։

ԿԱՐՍ. Երեցփոխ Մ. Տէր-Սարգսեանին. Ս. Նշան եկեղեցու հաշիները «Մշակի» մէջ կարող ենք միայն իբրև մամուաոր յայտարարութիւն տպագրել, յայտարարութեան համար նշանակված վճարը վերցնելով։ Յայտարարութիւնը կարժենայ 5 ռուբլի։

ԲԱԹՈՒՄ. Ա. Ծ. «L'Union Mediterranéenne» լրագիրը արժէ 10 ֆրանկ և կարելի է գրվել Փարիզում. Paris. M. A. Gromier, 12, Rue Cadet.

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՍԵՐՄԵՐԻ ՊԱՀԵՍՏ

Կայսերական դիւղատնտեսական զանազան ընկերութիւնների կոմիսիոնէր

Ն. Վ. ԼԻՍԻՑԻՆԻ

ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ, Պետրովկա, տուն Պէնսկու

Վաճառումն անտեսական, բանջարանոցների և ծաղիկների սերմերի։ Սերմերի պատկերազարդ լիակատար Պրէյս-Կուրանտ, ըստ պահանջման անվարձ է ուղարկվում յանկացողներին, որոնք փոստի ծախսի համար պէտք է հասցնեն մի հատ 7 կոպէկանոց փոստային դրոշմ։

Նոյն տեղ ընդունվում է ստորագրութիւն „Русское Садоводство“ լրագրի համար։ Տարեկան բաժանորդագինը 52 համարի համար, փոստի ծախսով 4 ռուբլի։ Այդ դեզործական „Տեղեկացոյց“ գինը 1 ռուբլի։

1—1

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

(N. PAQUET ET COM.)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻ *և* ԲԱԹՈՒՄԻ *մէջ և փոխադարձ.*

Չորեքշաբթի, մարտի 4-ին, ԱՆԱՏՕԼԻԱ (ANATOLIE) *շոգենաւը, նաւապետ* ԲՕՇԵԼ (BOSCHEL) *դուրս կը գնայ Բաթումից դէպի Տրապիզոն, Օրդու, Սամսուն, Կ. Պոլիս և Մարսէյլ։ Տեղեկութիւնների մասին պէտք է դիմել ընկերութեան գործակալներին. Բաթումում պ. Գարանիօնին և Թիֆլիսում պ. Բէնօին, Նախկին Արծրունի դպրեվանքում, № 103.* 1—4

COMPAGNIE DES MESSAGERIES MARITIMES

PAQUEBOTS-POSTE FRANÇAIS.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

(ՄԵՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻ *և* ԲԱԹՈՒՄԻ *մէջ և փոխադարձ.*

Հինգշաբթի, 19-ին փետրվարի, ԲԱԹՈՒՄԻՑ *դուրս կը գնայ շոգենաւ* PEI-HO (ՊԷԻ-ՀՕ) *նաւապետ* PELLISSIER (ՊԷԼԼԻՍԻԷ) *դէպի Կ. Պոլիս և Զմիւռնիա և յարակցելով Եաֆա, Գօրտ-Սայիդ և Ալէքսանդրիա գնացող ընկերութեան շոգենաւերի հետ։*

Տեղեկութիւնների մասին պէտք է դիմել ԲԱԹՈՒՄ *և* ԲԱԳՈՒ *պ. պ.* ԲՈՒՐԿՀԱՐԴԻ *և ընկ. իսկ* ԹԻՖԼԻՍՈՄ ԳԷՈՐԳ ՀԷԶՈՐԵԱՆ ՀԷԶՈՒՐԵԱՆՑԻ։ 3—3

24—100

ВЫСОЧАЙШЕ Утвержденное Кавказское Товарищество торговли аптекарскими товарами въ Тифлисѣ (Графская ул., противъ Музея).

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱՏԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ (Գրաֆսկայա փողոց, Մուզէյի դիմաց)։

Ստացված է Մալց-Էկսպրէսի և հաղի համար կոնֆեկտներ՝ «Մի հազիր»։ Ձկան իւղ՝ մաքրած և ոչ-մաքուր. Պրօվանսի ձէթ, քացախի էսէնցիա, բուսական ձէթ, ԲԵՐԴԵՐԻ ԱՄՆԱԼԱԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՕՍԼԱՅ *լեղակ՝ փոշիով և գունտերով. ըծեր հանելու դեղեր, կօշկաներկ և վէռնիճ կօշիկների համար. սամավարը և առհասարակ մետալեայ զարդիկները սրբելու իւղ և փոշի։* ՇՎԵԴԱԿԱՆ ԳՐԵՖՍԲԻ ԱՌԱՋԻՆ ՖԻՐՄԱՅԻ ԼՈՒՑԿԻ, *և սնտեսութեան ուրիշ պարագաներ։ Լէնգիլի թիտենու բալզամը. թիտենու կրէմ. Էմուլսիա և Էնդլուտի կօսմետիական սրբիչներ, երեսի և մարմնու թարմութիւնը պահպանելու համար։ Կնոնանէնի Էլէսպատ մազերը պնդացնելու համար։*

Դեղատան ապրանքների վաճառման կովկասեան ընկերութեան մէջ, ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ, *և* ԲԱԳՈՒԻ *նրա բաժանմունքում։*

Մարտի 1-ի վիճակահանութեան համար

ԵՂԲԱՐՑ ԾՕՎԻԱՆՕՎՆԵՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

(*Սիօնի փողոց, քարվանսարայ Անանովի*)

ՎԱՃԱՌՈՒՄ է *խաղատոմսակներ* II *փոխառութեան և փոխ է տալիս նոցա գրաւականով*

210 ՌՈՒԲԼԻ։

ԱՊԱՀՈՎԱՑՆՈՒՄ է 50 *կոպ. հատը։ 10 տոմսակից աւելին* 45 ԿՕՊ. ՀԱՏԸ։ 20 *տոմսակից աւելին* 40 ԿՕՊ. ՀԱՏԸ։ 3—8

ԲՐՕԿԱՐ *և ընկ.*

Խնդրում ենք յարգելի հասարակութեանը առնելով
մեր ԳԼԻՑԵՐԻՆԵԱՆ ՍԱՊՕՆ
և մեր հնարած
ԾԱՂԿԱՀՈՏ Օ-ԴԸ-ԿՕԼՕՆ
զգուշանալ կեղծումներից և նմանողութիւններից

3—12 (Ե) C. M. 1678 ԲՐՕԿԱՐ *և ընկ.*

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԱՐՕՆ ՖՕՆ-ԿՈՒՉԵՆԲԱԽԻ

ԱՊԱԿՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Պատրաստում է ամենանոր սիստեմայի

ԼԱՄՊԱՅԻ ԱՊԱԿԻՆՆԵՐ

Նոյնպէս և լամպայի ուրիշ պարագաները, էժանացրած գներով։ Մանրամասնութիւնները կարելի է իմանալ Սիմենս և Գալսկէ գործակալութեան դրասենեակի մէջ, Թիֆլիսում։ 10—10 (Ե. շ.)

Ստացվել են ՇԵՐԱՄԻ *ցէլիւլէր սերմերը* ՖՐԱՆՍԻԱՅԻՑ։ *Այդ սերմերը երկու ամենաառաջ տեսակից են և ամենից լաւ են դիմանում կովկասի կլիմային։*

Երաշխաւորում եմ որ իւրաքանչիւր ԶՕԼՕՏՆԻԿԻՑ *նստացվելու են մնտաւորապէս* 10 ՖՈՒՆՏ *դեղեցիկ բօժօժ։*

Որպէս նմուշ, զօլօտնիկը (մնալ) ծախվում է 50 *կոպէկով։*

Փոստով ուղարկվում է ցանկացողներին։ Փոստի ծախսը առնողի վրա է։

ԼԷՐԻՍԷ, *Թիֆլիս, Նագօրնայա փողոց* № 10 *Ալէքսանդր Փրիգօնովի տանը* (Սօլօլակ)։ 2—3

Дозволено цензурою, Тифлисъ 18 Февраля 1887 г. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час. на Кавк., Лорисъ-Меликовская у. д. каз.